

משטרת ישראל
אגף המבצעים

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

מס' נוהל קודם: נספח כא בנוהל 02.220.004			נהלי אג"מ
מספר: 220.004.18	תת-פרק: ש"פ	פרק: שיטור וקהילה	
שם: סיוע המשטרה לשירותי הרווחה בטיפול בחוסים			תאריך פרסום: 28/07/2020
			תאריך תחילה: 30/06/2013
			תאריך ביטול:
			נוסח: 1

1. כללי:

- א. משטרת ישראל מסייעת לרשויות באכיפת חוקים ובביצוע צווים והחלטות של בימ"ש. חלק מבקשות הסיוע נוגעות לרשויות הרווחה.
- ב. נספח זה יעסוק באופן הסיוע של משטרת ישראל לרשויות הרווחה שלהן האחריות הכוללת לביצוע החלטות בימ"ש בענייני חוסים.
- ג. הסיוע האמור צריך שיעשה תוך הקפדה על כללי הביצוע כפי שנקבעו בחוק ותוך גילוי רגישות יתר.
- ד. במקרה שהחוסה הוא קטין – יחולו ההוראות הרלוונטיות כפי שמופיע בנוהל אח"מ ("סיוע המשטרה לעובד סוציאלי לפי חוק הנוער" - 03.300.119, "חוסים ומפגרים קטינים-הובלה, החזרה ודיווח" - 03.300.143) בנוסף לנוהל זה.

2. הבסיס החוקי:

- א. חוק ההגנה על חוסים התשכ"ו – 1966
- הגדרת חוסה: "קטין שלא מלאו לו 14 שנה או מי שמפאת נכות, ליקוי בשכלו או זקנה, אינו מסוגל לדאוג לצרכי חייו".
- ב. חוק ההגנה על חוסים התשכ"ו – 1966 סעיף 11-
- מקור הסמכויות: "החלטות של בית משפט לפי פרק זה, יוצאו לפועל על ידי עובד סוציאלי לפי חוק ההגנה על חוסים, אם לא הורה בית המשפט על דרך אחרת. אולם, לא ישתמש העובד הסוציאלי בכוח לביצוע החלטות בית משפט אלא באמצעות המשטרה".

3. המטרה:

הסדרת אופן הסיוע שיינתן ע"י משטרת ישראל לגורמי הרווחה בעת מימוש החלטות בית משפט שניתנות עפ"י החוק להגנה על חוסים התשכ"ו – 1966.

4. השיטה:

א. כללי:

נזקק העובד הסוציאלי/פקיד הסעד למימוש סמכויותיו לצורך ביצוע תפקידו, אך נתקל בהתנגדות או שחושש הוא, אם מחמת ניסיון קודם ואם מחמת סיבה אחרת, כי צפויה התנגדות כזו, יפנה בבקשת סיוע למפקד יחידת המשטרה שבאזור אזור הוא לבצע את תפקידו מבעוד מועד לשם תאום הפעילות

ב. פירוט השיטה:

(1) שרותי הרווחה יפנו מוקדם ככול האפשר וככול הניתן טרם פנייה לבית המשפט אל התחנה הנוגעת / מרחב עם פירוט בקשת הסיוע לרבות הצורך הצפוי והדרישה לשימוש בכוח.

(2) לאחר קבלת הפנייה, תבוצע הערכת מצב ע"י האג"מ ובה ייקבעו האמצעים הנדרשים (סד"כ, מועדי ביצוע).

(3) באירוע דחוף שאינו מאפשר תיאום מראש בטרם החלטת בימ"ש, יעבירו שירותי הרווחה באופן מידי את ההחלטה לתחנה הנוגעת. התחנה תקצה תוך פרק זמן סביר, על בסיס מערך התגובה, את השוטרים הנדרשים למתן הסיוע המבוקש.

(4) היחידה נותנת הסיוע היא יחידת המשטרה הטריטוריאלית שבתחומה נדרש התחלת הסיוע.

(5) במקרה של אירוע הנוגע למספר מרחבים או מחוזות – נותנת הסיוע היא היחידה הטריטוריאלית שבה האירוע מתחיל.

(6) המשטרה תקצה שוטרים בעלי יכולת לביצוע המשימה הנדרשת שוטרי קבע בוגרי קורס שוטרים.

5. דגשים:

א. אחריות כוללת: האחריות הכוללת להוצאה לפועל של ההחלטה הינה של פקיד הסעד. למשטרה יועד רק תפקיד של סיוע לביצוע הצו, ככל שנדרשת לשם כך הפעלת שימוש בכוח.

ב. תדרוך כוח המשטרה המסייע: על העובד הסוציאלי/פקיד הסעד לספק הסברים, דגשים, הנחיות ומגבלות (ככל שקיימות כאלו) הנוגעות לשימוש בכוח נגד החוסה, בין היתר על סמך ההיכרות עם החוסה הקונקרטי או עם מקרים דומים וכל מידע רלוונטי אחר. התדרוך יכלול העשרת הכוח המשטרתי בפרטים הבאים: פרטי החוסה וגילו, הפעולה המתוכננת, מועד הסיוע המבוקש, יעד ההעברה, המרחק של היעד ממקום הימצאות החוסה, סוג הסיוע, מצב רפואי, מצב נפשי וכל פרט או נסיבות הראויים לציון, רגישויות, מגבלות, פירוט הצורך בשימוש בכוח ולקחי טיפולים / אירועים קודמים, פירוט אמצעי השינוע, פירוט מלווים ואמצעים רפואיים (אם יש).

ג. שימוש בכוח:

(1) הפעלת כוח תתבצע ע"י המשטרה בלבד.

(2) הכוח שיופעל ע"י השוטרים יהיה מידתי לצורך ביצוע החלטת בימ"ש ויופעל בהתאם לצרכים העולים בשטח (לאפשר כניסה למקום, מניעת התנגדות או התחמקות של החוסה ו/או התנגדות מצד האחראי על החוסה).

(3) ככלל לא יעשה שימוש באמצעים מסייעים (פלפל, טייזר, אלה וכד').

(4) מקום בו נדרש שימוש בכוח, הוא יבוצע במדרג הבא:

מצב של **התנגדות פאסיבית** בלבד (אי שיתוף פעולה, ישיבה/שכיבה על הרצפה, אחיזה בעצם המקובע לקרקע) - השימוש בכוח פיזי מתון ומינימאלי ללא מעצר וללא אמצעים מסייעים.

מצב של **התנגדות אקטיבית קלה** (דחיפות קלות וכד') – יפעיל השוטר שיקול דעת ויעדיף פעולה זהה למצב א'.

מצב של **התנגדות אקטיבית חריפה** (השלכת חפצים, תקיפה, נשיכות, אימים קשים) – יפעל לניטרול ההתנגדות באופן ובאמצעים הנדרשים וכן ישקול על פי הצורך ביצוע פעולות נוספות – כגון עיכוב ומעצר עפ"י החוק והנוהלים.

(5) הפעלת כוח ע"י השוטרים תתבצע בתיאום עם פקיד הסעד ובנוכחותו, זאת לאחר שפקיד הסעד מיצה את כל אפשרויות השכנוע העומדות לרשותו.

(6) יודגש כי מדובר באוכלוסייה נזקקת שבטיפול שוטף של משרד הרווחה וביניהם פגועי נפש, קשישים, מיעוטי יכולת וכד'.

ד. היקף הסיוע המשטירתי :

(1) **כ"א** – ככלל, במסגרת הסיוע לפקיד סעד, יוקצו למשימה שוטרים בכפוף להערכת מצב מקומית.

(2) לוגיסטיקה – מתן האמצעים הנדרשים לביצוע החלטת בית המשפט הינה באחריות כוללת של שרותי הרווחה ובכללם אמצעי תחבורה מתאימים להסעת/הובלת החוסה עם הצוות המלווה, כולל אנשי מקצוע ו/או גורמים מקצועיים מתאימים, שיבטיחו את ביצוע הצו.

(3) ליווי החוסה – הליווי יהיה בהיקף של שוטר/ים, המותנה בהערכת מצב מקומית, אשר יצורף לרכב ההסעה. מקום בו מתקיימות נסיבות מיוחדות ובכפוף להערכת המצב, ילווה את רכב ההסעה רכב משטירתי.

6. שליטה ודיווח:

א. אחריות לביצוע ואנשי הקשר :

(1) בתחנה – קש"ק / ק' אג"מ תחנתי.

(2) במרחב – רלש"ק / ק' אג"מ .

(3) במחוז – ק' סיור / רעש"ק / ק' אג"מ .

(4) משרד הרווחה - גורם רלוונטי מהרווחה ברשות המקומית .

ב. תיעוד : מתן הסיוע יתועד במערכת "שירת הסירנה" לרבות דו"ח פעולה מפורט של השוטר המבצע בדבר הסיוע שנתן. החלטת בימ"ש תיסרק ותצורף לאירוע ב"שירת הסירנה".